प्रमदसम्मदौ हर्षे । (६८/३२४५)

प्रमद सम्मद [1]इत्येतौ शब्दौ निपात्येते हर्षेऽभिधेये । कन्यानां प्रमदः । कोकिलानां सम्मदः । हर्षे इति किम् ? प्रमादः । सम्मादः । प्रसंभ्याम् इति [2]नोक्तम् । निपातनं रूढ्यर्थम् ॥

समुदोरजः पशुषु । (६९/३२४६)

समुदोरुपपदयोः [3]अजतेर्धातोः पशुविषये[4] धात्वर्थे अप् प्रत्ययो भवति । [5]घञोऽपवादः । 'अज गतिक्षेपणयोः' (धा.पा.२३०) इति पठ्यते । स सम्पूर्वः समुदाये वर्तते, उत्पूर्वश्च प्रेरणे । समजः [6]पशूनाम् । समुदायः इत्यर्थः । उदजः पशूनाम् । प्रेरणम् इत्यर्थः । पशुषु इति किम् ? समाजो ब्राह्मणानाम् । उदाजः क्षत्रियाणाम् ॥

अक्षेषु ग्लहः । (७०/३२४७)

ग्लहः इति निपात्यते, [7]अक्षविषयश्चेद् धात्वर्थो [8]भवति । ग्रहेरप् सिद्ध एव, [9]लत्वार्थं निपातनम् । अक्षस्य ग्लहः । अक्षेषु इति किम् ? ग्रहः पादस्य । अन्ये [10]ग्लहिं [11]प्रकृत्यन्तरमाहुः । ते घञं प्रत्युदाहरन्ति । ग्लाहः[12] ॥

प्रजने सर्तेः । (७१/३२४८)

सर्तेः धातोः प्रजने विषये अप् प्रत्ययो भवति । घञोऽपवादः । [13]प्रजनं प्रथमं गर्भग्रहणम् । गवामुपसरः । पशूनामुपसरः । स्त्रीगवीषु पुंगवानां गर्भाधानाय प्रथम[14]मुपसरणमुच्यते[15] ॥

ह्वः सम्प्रसारणं च न्यभ्युपविषु । (७२/३२४९)

[16]नि अभि उप वि इत्येतेषु उपपदेषु ह्वयतेः धातोः सम्प्रसारणम्[17] अप् प्रत्ययः च । घञोऽपवादः । निहवः । अभिहवः । उपहवः । विहवः । एतेषु इति किम् ? [18]प्रह्वायः ॥

आङि युद्धे । (७३/३२५०)

[19]आङि उपपदे ह्वयते[20]र्धातोः सम्प्रसारणम् अप् प्रत्ययश्च भवति युद्धेऽभिधेये । आहूयन्तेऽस्मिन् इत्याहवः[21] । युद्धे इति किम् ? आह्वायः ॥

---

1. इत्येतौ नास्ति ब. फ. 2. किम् अ. 3. अजेर्धातोः ब. 4. प्रत्यये इत्यधिकम् क. 5. घञोऽपवादः नास्ति अ. 6. शकुनीनाम् अ. 7. अक्षे चेत् ह. 8. भवति नास्ति फ. 9. लकारार्थं फ. 10. ग्रहिः ह. 11. प्रकृत्यन्तम् ब. 12. इति इत्यधिकम् फ. 13. प्रजनः ड. 14. उपसरः अ. क. फ, उपसरः इति उच्यते ह. 15. प्रजने इति किम् इत्यधिकम् अ. ह, उपसारो भृत्यो राज्ञः इत्यधिकम् अ, उपसारः इत्यधिकम् ह. 16. न्यादिषु उपपदेषु फ. 17. च इत्यधिकम् फ. 18. संह्वायः फ. ह, संप्रह्वायः क. 19. ह्वे इत्येव इत्यधिकम् ब. 20. धातोः नास्ति फ. 21. संग्रामः इत्यधिकम् ब.